
EVEREST

2041

tamadres.com

ÇİLER İLHAN

Pazarlama-iletişim-turizm sektörlerinde çalıştı; yazar ve editör olarak medyada görev yaptı. On beşten fazla ulusal ve uluslararası antolojiye öykü ve denemeleriyle katılan İlhan'ın ilk kitabı *Rüya Tacirleri Odası* (Artemis Yayınları) 2006'da yayımlandı. Birbirine bağlanan öyküleriyle roman tadındaki ikinci kitabı *Sürgün* ise Everest Yayınları'na 2010'da yayımlandı; 2011-Avrupa Birliği Edebiyat Ödülü'nü alarak "Prix Du Livre Lorientales 2017" finalistlerinden biri oldu ve yirmiden fazla ülkede basıldı. 1993'te Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri "Dikkate Değer Öykü Ödülü"nün de sahibi olan İlhan, kültür-sanat, seyahat ve kitap yazılarıyla pek çok dergi ve gazeteye katkıda bulundu. Boğaziçi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Siyasi Bilimler Bölümü ve İsviçre-Glion Hotel School mezunu İlhan, bugünlerde serbest yazarlık yapıyor. *Nişan Evi* (Everest Yayınları, 2021) yazının ilk romanı.

ÇİLER İLHAN

NIŞAN EVİ

tamadres.com

§

Yayın No 2041
Türkçe Edebiyat 853

Nişan Evi
Çiler İlhan

Editör: Devrim Çakır
Kapak tasarımı: Kardelen Akçam
Sayfa tasarımı: Muzaffer Aysu

© 2021, Çiler İlhan
© 2021, bu kitabın Türkçe yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Haziran 2021

ISBN 978-605-185-616-2
Sertifika No: 43949

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 45099
Çiftelavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI

Ticarethane Sokak No: 15 Çağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

NIŞAN EVİ

tamadres.com

tamadres.com

KOLONYA

Kolonyayı unutmuş Maral. Halbuki annesi kaç gün önceden demiştir. Misafire ılık kolonya tutulmaz. Alınacak, dolaba konacak, avuçlara serin serin degecek. Ters başladı zaten gün. Böyle başlayan günden hayır mı gelir.

Maral en sevdiği teyzesi bekâr Nasibe'yle, bekâr da pek kibar oldu, buralarda kız kurusu derler, evde kalmış derler, hadi evde kalmış diyelim, evde kalmış Nasibe'yle kapı kapı dolaşıp "Akşama buyurun gelin, bekliyoruz" diyeceği için iş ona düştü. Nasibe çolak. Bayağı çolak, sol kolu hem kısa hem de hiç tutmuyor. Bu köyün sakatı delisi çoktur. Geçenlerde şehirden birileri geldi, araştırma yapıyorlarmış. Habire birbirinizle evlenip durursanız çolağınız çuluğunuz bitmez tabii, dedi kalın çerçeveli gözlük takmış bir kadın.

Nasıl da güzel bir sabahtı. Aylardan mayıs. Yeşerecek ne varsa yeşermiş. Aşağıdakiler buradakilere cayı der. Dağlılar demek oluyor. Dağ varmış gibi. Tepelerin diplerinde yeşillikler bahara açmış. Yeşil, yeşil, sarı. Sarı, sarı, düzlük. Düzlük, düzlük, tepe. Böyle gider burası. Hayvanları tarlalarından boldur. Aslına bakılırsa güzel bir sabahtı güzel olmasına da kum fırtınası vardı. Kum fırtınası gerçi akşama doğru da çıkmış olabilir.

“Yeni ayakkabımı giyeyim, akşam ayağımı sıkmasın.”
Böyle düşündüdü.
Altıları kösele. Kayar tabii.

tamadres.com

TOPAK

İlk kösele tabanlı pabucu değildi bu tabii. Evlerinde elek dönmeyeni yoktur çoğunun; fazlası vardır. Sırf babası Hasan'la annesi Gülüm'ün mü? Küçük halası Nasibe'nin, büyük halaları Hatice'nin, Rahime'nin. Amcası Ömer'in. Zaten başlarına ne geldiyse bundan geldi.

Ama yere kapaklanması Topak'ın yüzünden. Sabah taze taze içeyim dedi. Küçüklüğünden düşkündür. Cins horoz yumurtada öter; iki avuca sığacak bebekken bile annesinin sütüne yeğlerdi ineğin sütünü. Birden huysuzlandı Topak, Halil arkasından memelerine doğru yanaşınca. Halbuki hiç yapmaz ama hayvandır, belki hissetmiştir; gün tekinsizin. Boğazını oracıkta kesmeye davranmışlar gibi koca bedenini geriye attı. Adı gibi, Topak. Ahırın en besili hayvanı. Olanca ağırlığıyla dibinde duran Halil'e çarpınca dengesini kaybetti çocuk, kafasını ahırın duvarına çarptı. Ama ne çarpmak. Dünyası şaştı. Topak da şaşırdı onu böyle savurduğuna. Halil uzun uzun ah uh deyince yanına geldi. Yaladı etti. Sırnaştı.

Bir bu eksikti bugün. Halil'i kim götürecekti şimdi Kasaba'ya ocağa, hastaneye, herkesin işi başından aşkın. Ah be Halil, ananın dediği kadar sakarsın.

LEYLA

Saçları adı gibi. Gece gibi. Üstüne, beline kadar. Bilal bu saçlara minnacıkken vurulmuş. Leyla'ya sonra dedi. Babası Cemal, Leyla bu yaşına, yirmisine gelene kadar taliplerini –birkaç hafta önce onu istemeye gelen amcaoğlu dahil– devamlı reddedince evde kalmasın diye, Kasaba'daki akrabalarından Tahsin'le evermeye karar vermiş, kızmış da artık. Duyar duymaz çıktı geldi Renault'suyla Bilal. Yetmiş kilometrelik yolu hap gibi yutarak. Ana tarafından akraba olduğundan, yoksa elin erkeği evin erkeği yokken başka eve girmez bu köyde, vurdu kapıyı Bilal. Leyla'nın gece gibi saçlı annesi Fatma açtı. Vaziyeti, Bilal'i beti benzi atmış görünce anladı. İçli kadın Fatma. Öyleydi yani. İşim vardı köyde, size de bir uğrayayım dedim, deyince inanmış göründü. Gel otur, bir kahve pişireyim sana, dedi. Bilal olanca boyuyla içeri girdi. Halil'e köyde “Uzun Halil” derler. Küçükken boylu boslu olmasının yanında çok da çelimsizmiş. İştahsızmış. Sık sık hastalıktan yatağa düşer, anasından babasından bolca sopa yer ama yine de yemeğini yemezmiş. Bilal küçükken Halil gibi iştahsız değilmiş, toparlak bir oğlanmış ama şimdi Halil gibi, kavak.

Buralarda divanhane derler, evin en büyük odası. Leyla'nın babası eski muhtar olduğundan, Leylalar köyün ileri gelenlerin-

den sayıldığından, eve giren çıkan çok olur. Hoş, nohut oda bakla sofa şehir evlerine kıyasla buralarda evler zaten geniştir ya... Bilal kıymetli halılarla kaplanmamış bir karış yeri bulunmayan zeminde yavaş yavaş yürüdü, duvar boyunca dizilmiş rahat minderlere oturdu, hep diken üstünde. Sırtını iç kumaşları sarı, yeşil, mor; üstleri beyaz, dantelli minderlere yasladı. Heyecan bastığı zamanlarda hep yaptığı gibi bıyıklarını burdu. İnce, oğlan bıyığı hâlâ; yirmi iki yaşın tazeliği. İyi hoş bir delilik edip gelmişti de sonrasını düşünmemişti. Leyla'ya gönlü fena akıyordu ama ne diyecekti? Bu iş evin kadınlarıyla konuşulmazdı ki. Hata ettik, diye hayıflandı. Kendini az toparladı, öylesine laflayıp şehre dönmeye karar verdi. Sırtını sıkıntıyla yasladığı mindere maharetli bir elin işlediği Şahmeran motifini görünce huzursuzlandı. Güya insan sağlık ve şifa bulsun diye öldürülmüş bu yılan kadın gözlerinin içine dik dik bakıyordu sanki. Bir diyeceği mi vardı?

Bilal kuruntular içinde kıvrıyor, Fatma yüz kişilik bir şöleni rahatça kaldıracak kapkacağa sahip mutfakta kahveyi pişiriyor. Büyük kızını yanına çağırıyor. Al, bu kahveyle suyu Bilal'e götür, diyeceğin varsa da şimdi de, diyor. Bilse bu kumruları kafa kafaya verdirip buluşturur muydu hiç? Ama olacakra öleceğin önüne geçilmez.

YOL

Kimi güzelce sıvanmış kimi yarı çıplak, çoğu briketten bir kısmı kerpiçten, bazısı tek katlı bazısı çift katlı, hepsi çatısız, sırf dam evleri geçti Halil. Köyün erkekleri ya nöbette ya uykuda, ya sürüde ya tarladaydı. Köyün kadınları ya bebek sallıyor ya cam kapı siliyor, ya sembusek için hamur karıyor ya da salçalık domates eziyordu. Okul çağına gelmemiş çocuklar yalınayak sokaklarda atıcılık, jandarmacılık, öğretmencilik, saklambaç, ip atlamaca, beş taş, yakan top oynuyordu. Sıradan bir güne benziyordu ama gökyüzünde kara bulutlar vardı. Gerçi bulutlar, akşama doğru da çıkmış olabilir.

Ayaklarında kösele pabuç, sırtında kısa kollu beyaz gömlek, 16 yaşın enerjisiyle, başım ağrıyor hatta çatlıyor demeden, bir yudum sızlanmadan tabana kuvvet yola koyuldu Halil. Meydandaki bakkal çoktan açmış ama belli ki sahibi Şişman Bekir daha yatakta horulduyor, çırak Hüseyin dükkânı çekip çevirdiğine göre... Ne on şişesi, bir şişe kolonya kalmamış. Talihe bak. Gerçi işlerin Halil'in talihiyle ilgisi yok. Dendi ki, Fatma ile Cemal bu yıl Şeyh Türbesi'ne adaklarını adamamışlar. Fakire fukaraya düsturuyla zekât vermemişler. Günde beş rekât namazlarını arada boş geçip kılmamışlar. Tansiyonu, şekerini bahane edip, oruç vakti evlerinde

perdeleri çekip ekmek peynir yutmuşlar. Başlarına gelen bundan gelmiş. Bey ardından çomak çalan çok olur; bir kısım kişi de dedi ki, Bizimköy ile Öteköy'deki o iki aile arasında uzun zamandır alabalık çiftliklerinden doğan bir çekememezlik varmış. Ondan kıyamet kopmuş o gece.

Tabii şu da var, köyde zaten herkes birbiriyle akraba. Sadece Bizimköy'de değil, Öteköy'de de herkes birbiriyle akraba ve hatta Bizimköy'le Öteköy arasında da herkes birbiriyle akraba. Ama beş parmağın beşi bir olur mu? Olayın failleri Bizimköy'e en fazla altı-yedi kilometre uzaktaki Öteköy'den. Halillerle, Leylalarla akrabalar baktığında. Ağacın kurdu içinde olur: O elebaşının annesi Sultan, Leyla'nın en büyük teyzesidir.

O elebaşı Osman'ın annesi Sultan ki yedi kardeşin en bahtsız. O şeytanın art bacağı Osman'ın annesi Sultan ki, Halil'in de en büyük halası olur, maskeli tim yıllar önce yine bir gece yarısı evi basınca sekiz çocuğunun önüne geçip hepsine kol kanat geren. O önüne geleni kapan ardına geleni tepen Osman'ın annesi Sultan ki, adamlarına ne varsa yıkın diye emreden o izbandutun silahından çıkan kurşunla sekiz çocuğunun önünde oracıkta can veren. O adamı etken yiyen kemikken atan Osman'ın annesi Sultan ki, bir gün evden çıkıp da dönmeyen kocasının kaybolması onun suçuymuş gibi o günden sonra evine her hafta çamurlu postallarla girilen, en büyük oğlunu askerlik yaparken gerilla kurşununa kurban veren. O hangi taşı kaldırsan altından çıkan Osman'ın annesi Sultan ki, doğunca Sultan koymuşlar adını ama sultanlığı adında kalmış, oracıkta göğsüne yediği darbeye kıpkırmızı yere yığılınca, koruyamamış daha çocuklarını. Osman ne yapsın? Askerde ölen ağabeyinden sonra en büyük o. Evin erkeği artık. Yılları tek tek sayarsan yaşı on beş ama içinden bir ömür geçmiş, suyunu sıkılmış,

kuru kabuğunu bırakmış Osman'ın. Toplamış saçı bitmedik yedi öksüz kardeşini, Öteköy'e göçmüş. İşte nalıncı keseri gibi hep kendine yontan o Osman, elebaşı Osman, şıh Osman, sigaraya o gün merak sarmış. Göç yolunda.

tamadres.com

HALİL

Halil baktı Bizimköy'de kolonya yok, en yakında neresi var? Osmanların köyü Öteköy. Altı, bilemedin yedi kilometrelik yol. Bir saatte yürünür.

Şimdi bu Halil, annesi sakar diyor ama becerikli de bir yandan; yoksa onca insan arasında, o kararıp kalmış geceden kefeni yırtarak çıkmış üç kişiden biri nasıl olsun? Gerisi, birazdan önünden geçeceği şu köy mezarlığında yatıyor. Mezarlıkları sevmez Halil ama mecbur geçecek önünden, köy girişinde çünkü. Bu mezarlığa ait bir anısı var. Yarım yamalak hatırlıyor ama unutmuyor da: küçükken bir gün ateşi düşmeyince –dört yaşına yakın bir oğlancık o zamanlar– türbeye götürülim bunu, demişler. Şeyh Türbesi'ne. Hani kabre konduğunda namaz kılar gibi ayak üstünde kıyam etmiş olan şeyhinki. Hani fukarayı zengin eder, kör olanın gözünü açar, hastaya şifa verirmiş ya, o şeyhinki. Annesi Gülüm'le babası Hasan koyunlarına alıp buncağızı, köyde hastane yok, sağlık ocağı yok, malûm devletin buraları yine kara listeye aldığı 90'lı yıllar, kasabaların-illerin girişleri çıkışları hep kontrol, başımıza başka bir iş açmayalım diyerekten tutmuşlar köye yakın Şeyh'in makamının yolunu. Ateş de ne ateş, bıraksan dağı ovayı yakar! İnmiyor minik Halil'in alnından. Mezarlığın önün-

den geçerlerken ateşler içinde kıvranan Halil bir bakmış mezar taşlarının üstü hayalet dolu. Hepsi kafadan ibaret. Beyaz taşların birkaç metre üstünde gezinip duruyorlar. Keyifleri yerinde gözükiyormuş, hatta Halil'e göz kırpıp gülümseyenler de olmuş. Onlar gülmüş gülmesine ama Halil korkudan altına etmiş. Annesi ateşi var diye kızmamış bu sefer oğluna, yoksa bezlenme yaşını çoktan geçmiş; altına yapınca azarı işitir, üstüne hafifinden bir iki de sopa yermiş. Babası hastadır demeden basmış ama küfrü, erkek adam altına mı eder!

Türbede üç gece kalmışlar. Fakat Halil hep çöl. Bedeni bir gram soğumuyor. Gülüm dayanamayıp sonunda kendini Hasan'ın önüne atınca, bu çocuğu hastaneye götürmezsen ölümü gör, deyince ecel korkusu asker korkusuna ağır basmış, oğlunu arabanın arkasına yatırmış Hasan, ver elini Kasaba. Varmışlar ama Kasaba'daki hastanede elektrikler kesik. Acildeki doktor, siz bunu iyi mi kente götürün, demiş. Aşağıkent'e mi Yukarıkent'e mi, Doktor? Yukarıkent'in hastanesi daha donanımlıdır ama Aşağıkent daha yakındır. Öyleyse ver elini Aşağıkent. Aşağıkent'in fedakâr doktorları iki gün iki gece allem edip kalem edip kurtarmışlar Halil'i. Geç müdahale edildiğinden bir şeyler kalmış olabilir, oğlan büyümeden emin olamayız ama bizden söylemesi, demişler. O kadar kusur kadı kızında da olur.

Mezarlığın önünden yürürken nitelikim, bunun içi yine tuhaf oldu. Dört yaşında veletken gördüğü hayaletleri hatırlar mı insan? Ama Halil'in hafızası ona oyun etmeye meraklı. Nişanda düğünde etin pirincin yanında verilen tırşık gibi. Biraz patlıcan biraz patates biraz bezelye biraz domates biraz biber biraz kabak kekik soğan sarımsak... Titreye titreye mezarlığı geçti. Birkaç kilometre daha yürüdü, karşısına yine bir mezarlık çıktı, ölümden kaçış yok